

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 7. Quibusnam actibus Angeli boni ad gratiam se disposuerint, aut
meruerint gloriam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

SECTIO VII.

Quibusnam actibus Angeli boni ad gratiam se disposuerint, ut mererentur gloriam.

55. Angelorum dispositio fuit similis nostre.

Respondet de Angelis, ut de nobis, cum proportione philosophandum esse, ijs reiectis, quae Angelis propter differentiam proprii status convenire nequeunt. Exempli gratia, quia non peccarunt ante gratiae consecutionem, sed etiam gloriae quotquot eam consecuti sunt, ne quidem venialiter, ut est communis sententia, Patrum auctoritate mixta: ideo poenitendi actus non fuit illis necessarius, quibus ne quidem fuerint capaces: est enim dolor de proprio peccato actuali, iam antea commissio. Praeterea, cum sint incorporei, Deus ab illis non exigit obsequia corporea, sicut a nobis exigit. Attamen sicut a nobis postulat actus aliquos non modo intellectus & voluntatis, sed etiam potentiae exercitiae, ut adorationem, humilationem &c. ita probabilius est aliquid simile postulasse ab Angelis, & tribus illis facultatibus quibus possent, voluisse ab illis honorari. Intellectus autem & voluntatis praecipuae sunt partes, tam in beatitudine, quam in via, quae respondet beatitudini: & perfectio dispositionis ac tendentiae, perfectio status beatifici. Quare secundum voluntatem debuerunt tendere per spem, & charitatem supernaturalem, in luminum illud bonum quod possent in patria. Secundum intellectum vero debuerunt cognoscere, actu supernaturali fidei, obiectum in quod tenderent per spem & charitatem, iuxta illud Apostoli Hebr. 11. *Est autem fides sperandarum substantiarum rerum.*

56. Angeli habuerunt actum fidei.

Primum igitur, secundum intellectum debuerunt cognoscere per fidem non modo Deum esse, sed esse iustificatorem, & glorificatorem, habereque providentiam supernaturalem ad remuneranda opera bona inquitentium se, iuxta illud Pauli c. cit. *Accedentem ad Deum oportet credere quia est, & quod inquirentibus se remunerator sit.* Quae verba de Angelis aequae ac de hominibus intelligi debere affirmat S. Thom. 2. 2. quaest. 5. art. 1. § *sed contra*: & de utriusque omnino par est ratio. Loquitur autem Apostolus de remuneratione supernaturali, & de fide quae possit esse substantia, seu basis & materia rerum sperandarum, atque illius tatis proportionata. Cuiusmodi tantum est fides supernaturalis, qualem a nobis exigi, vna cum spe & charitate, affirmat Trident: sess. 6. cap. 6. & can. 3. Et quamvis Angeli naturaliter noverint Deum esse, & quidem evidenter: non tamen esse iustificatorem & remuneratorem supernaturaliter. Cui enim id pendear omnino a libera, & per se occulta, voluntate divina: debuit revelari, ut certo Angelis innotesceret. Et necesse fuit

D. Thom.

Trident.

revelari, ut possent Angeli potere & certo sperare salutem supernaturalem; & illamque velut ad finem ultimum, se usque omnes operationes dirigere. Potuit autem haec revelatio obscure fieri Angelis per signa certa quidem, sed inevidentia. Et ut sic fieret, conveniens fuit. Tum ut captivarent Angeli intellectum in obsequium Dei. Tum etiam quia visio peculiaris ratione fidei responderet, tanquam praemium illi speciei fidei proportionatum. Tum praeterea, quia fides est dispositio magis accommodata, per quam paulatim ad scientiam beatificam pervenitur: oportet enim addiscenam credere: post Philosophum ait D. Thom. 2. 2. D. Thom: quaest. 2. art. 3. in corp.

Addo secundum cum Suarez lib. 5. cap. 6. num. 2. & sequentibus, debuit Angelos non modo Deum cognoscere ut auctorem gratiae, & finem ultimum obiectumque beatitudinis supernaturalis: verum etiam cognovisse explicitè mysterium Trinitatis, iuxta illud Thalesij tom. 5. Bibliotheca Patrum hecatontade 1. sententia 99. *Sancti Angelorum, quam hominum sanctificatio, & Divinitas, est sanctae consubstantialis Trinitatis cognitio.* Idem etiam docent communiter Theologi, praesertim Thomistae 2. 2. quaest. 2. art. 7. & 8. & quaest. 5. art. 1. Ratio esse potest, quia cognitio viae Angelorum debuit respondere cognitioni patrie sicut in hominibus, sicutem perfectionibus, communiter responderet. At in patria beatitudo Angelorum consistit in cognoscendo Trinitatis mysterio: ergo &c.

Addo tertio cum eodem Suarez ibidem num. 9. & D. Thom. quaestione 64. articulo 4. Rupertus lib. 2. in Ioan. sub fin. Bernard. serm. 22. in Cant. Lyrano, Cathusiano, Ruano, Siguerio, Catharino, Malonio, & alijs a Suarez citatis, mysterium quoque incarnationis revelatum illis fuisse. Primum, quia fuit revelatum Adamo in statu innocentiae, ut docet S. Thom. 2. 2. quaest. 2. art. 7. & 3. p. quaest. 1. art. 3. ad 5. Praeterea autem fuit ratio ut Angelis revelaretur. Neque est credibile minus perfectam & expressam fuisse fidem Angelorum viatorum circa divina mysteria, quam hominum in statu innocentiae. Secundum, quia Jobabijus est Angelos quoque obtinuisse gratiam & gloriam per merita Christi, decreta ante peccatum, ut suppono extracta de Incarnat. Decreti, inquam, in caput & Regem Angelorum & hominum, non tantum quoad accidentalem influxum revelationum, aut gaudiorum accidentalium, sed etiam quoad influxum gratiae sanctificantis & gloriae. Par ergo fuit ut cognoscerent suum mediatorem, iustificatorem, & glorificatorem, quem diligere & honorarent, in eumque sperarent & confiderent. Denique talis revelatio & cognitio valde convenientis fuit non tantum perfectioni Angelorum, sed & honori & maiestati Christi, de quo etiam v. homine verum sit illud Pauli Hebr. 1. v. 6. *Et cum*

57.

Cum de re mystica Trinitatis & Incarnat. Suarez Theol.

58. Suarez, Rupertus, Bernardus.

D. Thom.

iterum intravit primogenitum in orbem terrarum, dii: *Ex adorent cum omnes Angeli Dei.* Debit enim tale præceptum datum fuisse primogenito Angelis, etiam viatoribus. Sic certissimum est mysterium Incarnationis cognoscit Beatis Angelis ut unum præcipuis. Quare si cognitio viæ Angelorum responde- re debuit cognitioni patriæ; debuit etiam mysterium ab illis in via cognosci. Non tamen puto fuisse reuelatum Angelis mysterium Incarnationis primo instanti quo se ad gratiam disposuerunt. Alioqui iam tunc aliqui huius mysterij occasione peccassent. Ut posse peccare, inuidantes naturam humanam tantam dignitatem præ sua, & credentes ei se submittere.

59.
Occurrit
ubi
ni.

Neque obijcias, non omnes homines cognovisse esse in via mysteria Trinitatis & Incarnationis; sed præcipuis tantum in lege Mose & Moyse. Respondeo enim, quod si singulis hominibus olim non exigetur fides expressa mysteriorum prædictorum scilicet fuisse status illius imperfectio- nem, quæ Angelis non est tribuenda; sed potius comparandi sunt cum hominibus in statu innocentia, quam in statu corruptionis & imperfectio- nis ex peccato secuta.

S. Iulianus
ad
Sectio.

In Ista, quæ Paulus ad Ephes. 3. & 1. Timoth. 2. v. 26. significat mysterium Incarnationis fuisse absconditum à sæculis in Deo, & per Ecclesiam Evangelicam innotuisse Principibus & Potestatibus in cælestibus. Unde illæ Angelorum interroga- tiones, *Quis est iste Rex gloria?* Psal. 23. v. 8. *Quis est iste qui venit de Edom, tinctis vestibus in hostia?* Isa. 63. v. 1.

60.

Respondeo, ex eodem Apосто- lo ad Hebr. 1. v. 6. constare, Angelos ante omnem Pauli & Ecclesie prædicationem agnovisse mysterium Incarnationis ipsius in initio, & Christum Dominum: adorabile in ipso eius conceptionis vel natiuitatis puncto. Alia ergo eius loca intelligenda sunt de cognitione Incarnationis non simpliciter, sed secundum quid. Nimirum, vel secundum notitiam intuitivam, cuiusdem iacti executione tradita; vel secundum fructum in omnes gentes prædicatione in Ecclesia patefactum Angelis; ex æmentaliter saltem; vel secundum abrogationem legalium, & alias circumstantiarum, re ipsa exhibitas. Illæ verò interrogatio- nes vel Prophetarum sunt; vel potius Angelorum non ignorantium, sed æmentium. Neque verum est quod à nonnullis affirmatur, aliquos quidem ante agnovisse, sed alios ignorasse, ut istos interro- gantes in Ascensione Christi. Cum Paulus ad Hebr. 1. v. 6. affirmet, omnes Angelos Christum Deum primogenitum adorasse, cum in orbem terrarum introduceretur. Adde ex D. Thom. 1. 2. quæst. 57. art. 5. ad 2. quicquid Prophetæ cognoverunt de mysterijs gratia, pertinet ad rationem divinam, multo excellentius fuisse Angelis reuelatum. Atque Prophetæ cognoverunt mysterium Incarnationis multo antequam fieret: ergo &

D. Thom.

Angeli. Quare loca Pauli citata non sunt edignore accipi, ut excludant omnem notitiam ante habitam. Augustin. quidem August. lib. 7. de civitate. cap. 32. arguitur ex ordine generis humani Incarnationis mysterium fuisse Angelorum ministerio prænunciatum & præfiguratum. Dionys. quoque cap. 4. cælestis hierarchiæ generatim ait, Angelos illuminasse & instruxisse Prophetas de divinis mysterijs quæ per eos reuelabatur. Ergo & Dionysio Incarnationis toties reuelato ab ipso mundi exordio. Falsum ergo est Incarnationis mysterium fuisse Angelis incognitum ante Pauli & Ecclesie Evangelicæ prædicationem.

Dionys.

SECTIO VIII.

De gloria & beatitudine sanctorum Angelorum.

Conclusio prima: Angeli sancti non du- post creationem suam consequuntur visionem beatificam, & reliquam beatitudinem essentialem, non expectata Christi glorificatione, vel Incarnatione Verbi. Sic omnes Theologi, teste Suareo lib. 6. cap. 2. num. 2. Licet enim differant in assignandis pluribus vel paucioribus instantibus viæ angelicæ: sentiunt tamen omnes breuem fuisse: eaque expletâ, bonos statim accepisse beatitudinis essentialis præmium; malos, tunc damnationis supplicium. Idem etiam docent sancti Patres communiter: præsertim D. Augustin. lib. 11. de civitate. cap. 13. & 33. & libro 12. capite 9. & lib. 1. de Genesi ad lit. cap. 17. & sequentibus. Christus quoque Matth. 18. affirmat, Angeli ostendentes hominum semper videre faciem Patris sui qui in cælestis est. Quod Christus non ut novum beneficium legis gratia commemorat, sed ut antiquum supponere videtur. Si autem illi qui ex infimis communitate esse censentur, hoc habent, quanto magis alij? Maxime cum visio beatifica non sit illis data dumtaxat propter custodiam hominum: sed primò & præcipue propter gratiam, & bona opera vel merita præcedentia, quæ in Angelis superioribus maiora extiterunt. Item Daniel. 7. & Tob. 12. loquitur ante Incarnationem Verbi dicuntur Angeli ad stare & assistere ante Deum. Quod idem esse eò loci ac perpetuò videre Deum, & ab eius visione nunquam recedere, docent Gregor. lib. 2. moral. cap. 2. & lib. 17. cap. 9. Bernard. serm. 5. in Dedicat. Ecclesie, alijque Patres. Favet etiam ratio. Quia si Angeli mali, ab initio mundi, iam tum cum serpens Euam tentavit, erant de cælo deie- cti & damnati, quædo invidia Diaboli mors intravit in orbem terrarum. Ergo tunc etiam Angeli sancti erant beati. Neque enim illis plus dilata fuit gloria, quam malis pena: cum nihil esset cur differretur: & alioqui

Angeli non
du post
creationem
sunt beati.

Augustin.

Gregor.

Bernard.